

Boj proti šedé ekonomice

Nikola Greššová
nikola.gressova@amo.cz

#SUMMIT26

1 JAK ČÍST BACKGROUND?

Tento background report vznikl pro účely simulovaného jednání Hospodářského a finančního výboru OSN na Pražském studentském summitu.

Pro každého delegáta by měl background sloužit jako základní přehled problematiky šedé ekonomiky. V tomto backgroundu by se měl delegát dozvědět, co je šedá ekonomika a jak vnímají šedou ekonomiku mezinárodní organizace.

2 ÚVOD

V dnešní době můžeme zaznamenat čím dál tím větší zájem řešit problémy spojené s šedou ekonomikou. Mnoho lidí však netuší, co tento pojem znamená. Šedá ekonomika je jev, který můžeme sledovat v různých státech a v různých podobách. Je součástí neformálního sektoru, který je jedním z prvků národního hospodářství. Důležité je rozeznat rozdíl mezi termíny šedá a černá ekonomika. Také je nutné si uvědomit, proč tento neformální sektor vzniká. Mnoho

organizací, jako například OSN, proti tomuto sektoru bojuje. Některé státy mění svou politiku tak, aby zabránily nekalým praktikám, které šedá ekonomika využívá. Je důležité proti neformálnímu sektoru bojovat, poněvadž kvůli němu státy přicházejí o peníze, které by mohly využít pro financování školství, zdravotnictví apod. Mnoho států pak bojuje proti šedé ekonomice z dalších, neekonomických důvodů, jakými jsou například lidská práva či ekologie.

3 ŠEDÁ EKONOMIKA

Laicky řečeno je šedá ekonomika veškerá činnost, která není kontrolována státem a ze které nebyly vybrány daně. Šedá ekonomika se však rozděluje i do dalších podkategorií, vycházejících z dělení OECD. Rozlišujeme tak skrytou ekonomiku, nelegální ekonomiku, neformální ekonomiku a domácí produkci.

3.1 Pojmy

V českém jazyce existuje mnoho podobných pojmů pro šedou ekonomiku. Můžeme se setkat s označením stínová, skrytá, podzemní, neevidovaná, paralelní či neformální ekonomika. Záleží tedy na použití autora, jelikož každý pojem znamená něco trochu jiného. Neměli bychom si plést šedou ekonomiku s dalšími pojmy, jakými jsou například

černá ekonomika či domácí produkce. Pozor však při použití anglických pojmů týkajících se šedé ekonomiky, protože ne všechny termíny se dají přímo přeložit. V anglicky mluvícím světě zahrnuje pojem „grey economy“ pouze legální činnost, při které vznikají mimo jiné daňové úniky. Větší spek-

Šedou ekonomiku pak definujeme jako ekonomickou aktivitu plodící příjmy tomu, kdo ji provozuje, které nemohou být odhadnuty z žádných statistických zdrojů používaných k sestavování HDP

trum aktivit (jakými jsou prostitute, utajené mzdy apod.), které patří do stínové ekonomiky, v angličtině zahrnují pojmy jako „informal economy“ nebo „parallel economy“.

Neformální sektor se dá definovat jako: „diverzifikovaný soubor ekonomických činností, podniků, pracovních míst a pracovníků, které nejsou regulovány nebo chráněny státem“¹.

Šedou ekonomiku pak definujeme jako ekonomickou aktivitu plodící příjmy tomu, kdo ji provozuje, které nemo-

hou být odhadnuty z žádných statistických zdrojů používaných k sestavování HDP².

Černá ekonomika pak zahrnuje kriminální činnosti, jejichž samotná podstata je nelegální. Řadí se sem aktivity jako pašování drog, obchod s bílým masem a zbraněmi, podvody, defraudace, krádeže či tisk falešných bankovek. Společný jmenovatel všech těchto činností je snaha získat příjem nezákonným způsobem³.

Jako domácí sektor označujeme činnosti prováděné členy domácností doma či ve svém okolí, zpravidla bezplatně nebo na bázi barteru. Jsou to právě ony neformální aktivity nebo transakce, které zahrnují platby a které jsou určeny ušetřit nákupy. Patří sem například úklid domácnosti, péče o oděvy, dům či byt, drobná pěstitelská a chovatelská činnost, svépomocné činnosti či sousedská výpomoc⁴.

3.2 Motivace pro vznik šedé ekonomiky

Je mnoho důvodů, proč lidé sklouzávají do šedé ekonomiky. Často odmítají nosit pomyslné břemeno daňového systému. Odmítají platit daně nebo platit sociální a zdravotní pojištění. Zejména liberální ekonomové zdůrazňují, že stát nadměrnou byrokracií znemožňuje některým lidem pracovat ve formálním sektoru. Kvůli problémům s pracovním povolením, administrativou spojenou se zahájením živnosti a dalšími administrativními povinnostmi vzniká větší motivace být aktivní v šedé ekonomice.

Velkou motivací je i to, že v mnoha státech nejsou zákony uzpůsobené proti šedé ekonomice. Lidé se pokoušejí utajit své příjmy před věřiteli během exekuce nebo se také snaží ukrýt peníze během soudního řízení, kdy je předmětem vyživovací povinnost na dítě.

Existuje však i druhý pohled na celou věc. Některým lidem nezbyvá občas nic jiného než být součástí šedé ekonomiky. V některých částech světa nejsou pracovní příležitosti

Druh činnosti	Peněžní transakce		Nepeněžní transakce	
Ilegální činnosti	Obchod s odcizeným zbožím, výroba a obchod s drogami, obchod s hazardními hrami, prostituce, pašování a podvody		Barter neboli vzájemná výměna drog, ukradeného a pašovaného zboží atd. Produkce a pěstování drog pro vlastní spotřebu, krádeže pro vlastní potřebu	
	Daňové úniky	Vyhýbání se daním	Daňové úniky	Vyhýbání se daním
Legální aktivity	Utajené příjmy ze samozaměstnání; utajené mzdy, platy a majetek z nepřiznané práce vztahující se k legálnímu zboží a službám	Zaměstnanecké slevy, sousedská výpomoc za odměnu	Výměna legálních služeb a zboží	Kutilská domácí činnost a sousedská výpomoc

Zdroj: Schneider: *Size and Measurement of the Informal Economy in 110 Countries Around the World*, World Bank 2002

Pozn.: Překlad provedla autorka práce *Šedá ekonomika v teorii a v praxi (Bakalářská práce, Masarykova univerzita v Brně)*. Tabulka obsahuje drobné úpravy obsahu.

dostupné například pro ženy či určitá etnika. Kvůli tomu, aby si zabezpečili podmínky pro život, jsou tito lidé nuceni pracovat v šedé ekonomice.

3.3 Jevy stínové ekonomiky

Veškeré činnosti neformální ekonomiky, které jsou nelegální již předmětem aktivity, se označují jako černá ekonomika. Činnosti, které samy o sobě nejsou nelegální, ale dochází při nich k nějakému porušení práva, se označují jako šedá ekonomika⁵.

3.4 Měření šedé ekonomiky

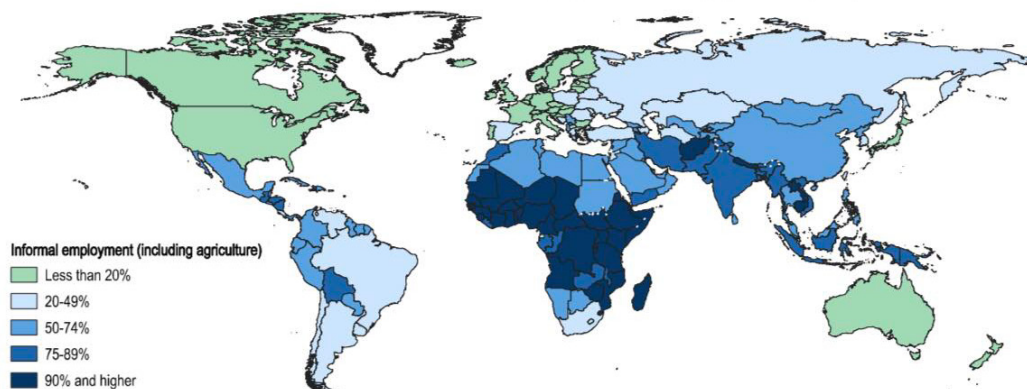
Existují dva typy měření šedé ekonomiky, a to měření přímé a měření nepřímé. Zaměříme se na měření přímé.

Přímé měření je měření pomocí dotazníku pro obyvatele. Tento systém má však velkou nevýhodu, jelikož je těžké vytvořit otázky pro výzkum, které by byly objektivní a pojímaly velkou část stínové ekonomiky. Další velkou nevýhodou je neochota přiznat nelegální činnost, což výsledek značně zkresluje. Tato metoda se využívá spíše, když se jedná o oborové průzkumy⁶.

Druhý typ přímého měření je sledování daňových úniků. Přesněji jde o porovnávání mezi oficiálně přiznaným a zdaněným příjmem a mezi celkovými příjmy, včetně těch nepoznaných. Výhodou této metody je její přesnost, avšak nevýhodou je, že daňové úniky jsou pouze jednou součástí šedé ekonomiky, tudíž daná metoda nemá výpovědní hodnotu o celé šedé ekonomice⁷.

Figure 1.1. Informal employment dominates in the Global South

Share of informal employment in total employment including agriculture (2016)

Obrázek 1: Podíl neformální ekonomiky v regionech včetně zemědělství.

Zdroj: OECD/ILO (2019), *Tackling Vulnerability in the Informal Economy*, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.

4 ŠEDÁ EKONOMIKA VE SVĚTĚ

4.1 Míra šedé ekonomiky ve světě

Neformální sektor je v současnosti velmi rozsáhlý. Šedá ekonomika ovlivňuje více než dvě miliardy pracovníků na světě, je ovšem velký rozdíl podílu neformální ekonomiky mezi rozvojovými a rozvinutými státy⁸. Podíl neformální ekonomiky se liší v regionech – viz obrázek č. 1.

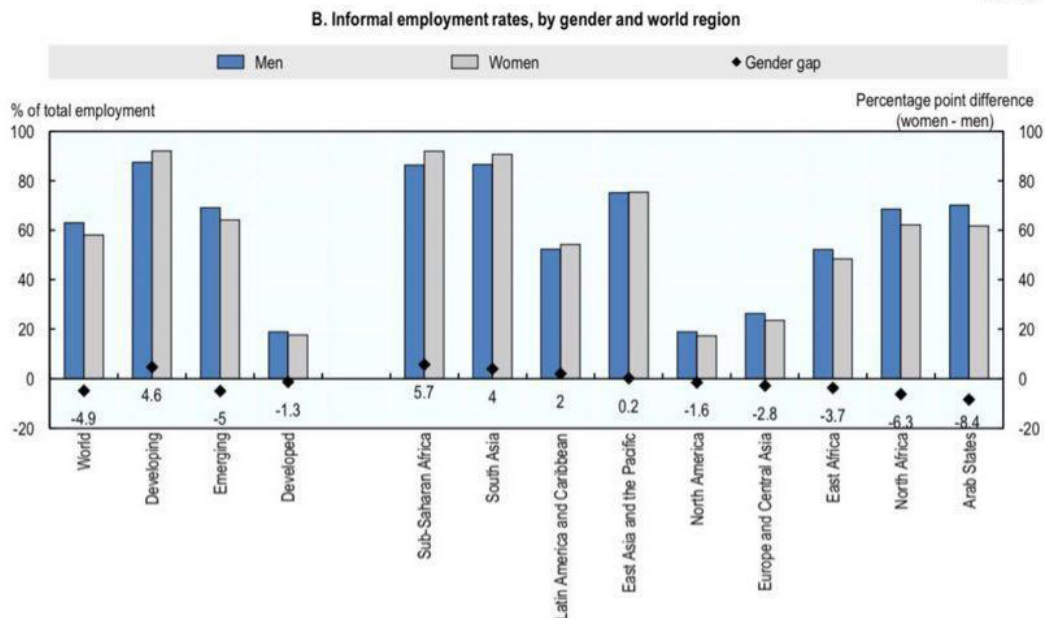
4.2 Poměr pracovníků v šedé ekonomice

Ve stínové ekonomice pracují především znevýhodnění lidé – lidé s nižším vzděláním nebo bez vzdělání. Také se zde setkáváme s genderovou či náboženskou diskriminací.

4.4 Poměr mladších a starších pracovníků

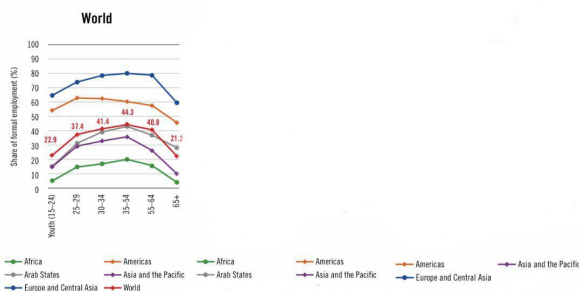
Celosvětově pracuje v šedé ekonomice více mladých a starších lidí než lidí ve věku 25–46 let, přičemž nejvíc z nich žije a pracuje v subsaharské Africe nebo v Asii.¹¹ Proč tomu tak je? Lidé ve vymezených věkových skupinách mají menší šanci najít si práci, jelikož se na ně vztahuje mnoho omezení. Mladí mají menší počet pracovních příležitostí, jelikož na ně v mnoha zemích dopadají různá omezení iako například zákaz pracovat po

Šedá ekonomika ovlivňuje více než dvě miliardy pracovníků na světě

4.3 Poměr mužů a žen

Celosvětově jsou v šedé ekonomice více zastoupeni muži. Vysoký počet mužů v šedé ekonomice je například v Rusku nebo v Číně. Naopak více žen v šedé ekonomice je v afrických zemích¹⁰ – viz obrázek č. 2. Řada z nich též pracuje v rizikových povoláních.

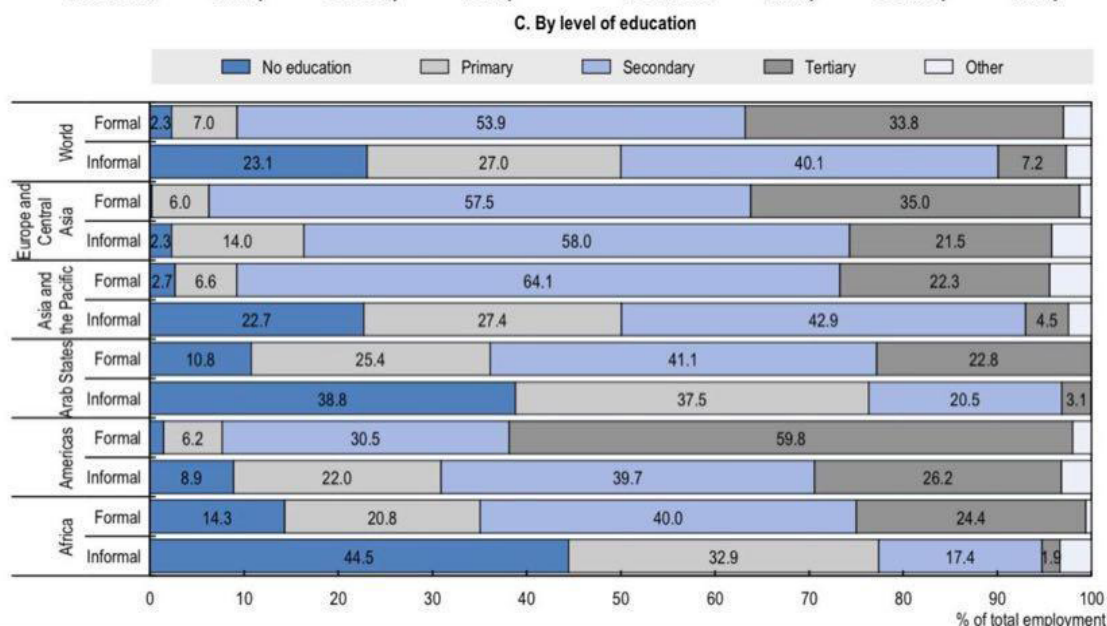
Obrázek 3: Věkový poměr pracovníků ve světě²⁴.

Obrázek 2: Poměr mužů a žen v šedé ekonomice²⁵.

22. hodině či zákaz pracovat s penězi do 18 let⁹. Staří lidé pak například nemohou vykonávat fyzicky náročná zaměstnání, tudíž hledají pracovní pozice, ve kterých nebude ohrožen jejich zdravotní stav. Šedá ekonomika je pro ně zajímavá oblast, jelikož například mohou hlídat děti a vydělané peníze následně nezdání.

4.5 Poměr vzdělaných a nezdělaných pracovníků

Šedá ekonomika přímo pohlcuje méně vzdělané lidi, jelikož mnoho zaměstnavatelů vyhledává pracovníky s nižším vzděláním především na manuální práce, které mají velké zastoupení v šedé ekonomice. Nižší vzdělání může být jeden z faktorů, proč člověk nedosáhne na práci ve formálním sektoru. Můžeme vidět, že čím vyšší je vzdělání, tím menší počet lidí s tímto vzděláním pracuje v šedé ekonomice¹⁰.

Obrázek 4: Poměr lidí v šedé ekonomice na základě vzdělání.

Zdroj: OECD/ILO (2019), *Tackling Vulnerability in the Informal Economy*, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.

5 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Bojovat proti šedé ekonomice se nesnaží jenom jednotlivé státy, ale existují také organizace, které se snaží vytvářet lepší ekonomické podmínky a bojovat proti šedé ekonomice. Nyní si představíme ty nejdůležitější z nich.

5.1 International Labour organization (ILO)

Mezinárodní organizace práce je organizace, jejímž úkolem je prosazovat sociální a ekonomickou spravedlnost prostřednictvím stanovených mezinárodních pracovních norem. ILO má 186 členů z OSN a navíc Cookovy ostrovy. Organizace má stanovené své cíle ve 189 úmluvách a smlouvách. Osm z těchto cílů jsou klasifikovány jako zásadní. Patří mezi ně například odstranění dětské práce, nucené práce či diskriminace¹¹.

ILO v roce 2015 přijala Usnesení týkající se slušné práce a neformální ekonomiky. Toto usnesení je silným nástrojem k pokroku při dosahování Cílů udržitelného rozvoje. Formalizace ekonomiky je náročný proces, který vyžaduje kombinaci zásahů do zákonů a předpisů s opatřeními ohledně podpory produktivity a schopnosti vytvářet bohatství¹².

5.2 World Trade Organization (WTO)

„Světová obchodní organizace (WTO) je hlavní globální mezinárodní organizací zabývající se pravidly obchodu mezi národy.

Jádrem jsou dohody WTO, které byly sjednány a podepsány většinou států světa a ratifikovány v jejich parlamentech. Cílem je zajistit, aby obchodní toky byly co nejhladší, předvídatelné a svobodné¹³.”

WTO se spolu s ILO věnuje šedé ekonomice v rozvojových zemích. Hlavní zaměření jejich společné studie je vztah mezi obchodem a růstem neformální ekonomiky v rozvojových zemích. Tato studie také zkoumá, jak vysoká míra neformální zaměstnanosti zmenšuje prostor pro rozvojové země, aby proměnily otevřenost obchodu v udržitelný dlouhodobý růst¹⁴.

5.3 Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) je mezinárodní organizace, která sídlí v Paříži. Hlavním cílem OECD je vytváření a koordinace politik za účelem ekonomického rozvoje členských i nečlenských zemí. OECD se zabývá velkým spektrem oborů, mezi nimiž jsou ekonomika, finance, obchod, vzdělávání, věda a technika, veřejná správa, zemědělství, životní prostředí a další.

Organizace spolu s vládami a ekonomy hledá řešení řady sociálních, hospodářských a environmentálních problémů. Snaží se například vytvářet nová pracovní místa nebo bojovat proti daňovým únikům. Organizace se zabývá i šedou ekonomikou.

Příkladem je zpráva z roku 2019, která nese název „Tackling Vulnerability in the Informal economy“¹⁵.

„Dnes má OECD 36 členských zemí. Mezi dvacet zakládajících zemí patří: Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Kanada, Lucembursko, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko, USA, Velká Británie, SRN, Švédsko, Švýcarsko a Turecko. Postupně pak vstoupily: Japonsko (1964), Finsko (1969), Austrálie (1971), Nový Zéland (1973), Mexiko (1994), Česká republika (1995), Maďarsko (1996), Polsko (1996), J. Korea (1996), Slovensko (2000). V roce 2010 se členskými zeměmi OECD stalo také Chile, Estonsko, Izrael a Slovinsko, v roce 2016 Lotyšsko a v roce 2018 Litva“¹⁶.

OECD se zajímá o šedou ekonomiku, o postavení žen v šedé ekonomice nebo o postavení pracovníků v šedé ekonomice. Vytvořila studii, která se zabývá řešením problému zranitelnosti v neformální ekonomice. Tato studie přispívá k celosvětové debatě o přechodu od neformální k formální ekonomice¹⁷.

5.4 International Monetary Fund (IMF)

„Mezinárodní měnový fond (IMF) je organizace 188 zemí, která se snaží podporovat globální měnovou spolupráci, zajistit finanční stabilitu, usnadnit mezinárodní obchod, podporovat vysokou zaměstnanost a udržitelný hospodářský růst a snižovat chudobu po celém světě.“

Hlavním cílem IMF je zajistit stabilitu mezinárodní měnové soustavy. Tento cíl se snaží plnit prostřednictvím třech způsobů. První způsob je dohled nad globální ekonomikou a ekonomikami členských zemí, druhý způsob je půjčování peněz státům, které mají problém s platební bilancí, a třetí způsob je poskytování praktické pomoci.

IMF má 188 členů a z členů OSN do něj z různých důvodů nepatří jen Andorra, Kuba, Lichtenštejnsko, Monako, Nauru a Severní Korea. Sídlo IMF je ve Washingtonu.¹⁸

IMF se snaží vést ekonomiky k reformám. Hlavní snahou je, aby se šedá ekonomika začala omezovat a státy v důsledku toho měly šanci zlepšit své fiskální postavení, tedy aby dávaly větší šanci na vrácení půjčených peněz.

6 DŮSLEDKY ŠEDÉ EKONOMIKY

6.1 Pozitivní vnímání šedé ekonomiky

Neoficiální sektor se považuje za pružný, jelikož reaguje na poptávku velmi rychle. V tomto sektoru neexistuje byrokratická regulace, která by jej zpomalovala. Také se tu využívají novější technologie¹⁹.

Jeden z prvních důkazů pozitivních vlivů šedé ekonomiky přinesl v roce 1998 Friedrich Schneider. Z jeho výzkumů vyšlo, že 66 % příjmů generovaných stínovou ekonomikou se rychle stráví ve formálním sektoru jako nepřímé příjmy státu²⁰.

Velmi pozitivní důsledek je ten, že v šedé ekonomice pracují znevýhodnění lidé – například etnické skupiny či chudí lidé.

6.2 Negativní důsledky šedé ekonomiky

Šedá ekonomika má mnoho negativních důsledků. Velkým negativním důsledkem je ztráta státních příjmů z nezdaněných aktivit, kvůli kterým společnost ztrácí prostředky pro veřejný blahobyt. Mezi nevýhody se řadí i porušení pracovních práv, předpisů a také možné škody na životním prostředí. Kvůli stínové ekonomice vznikají zkreslené statistiky oficiálního sektoru. To způsobuje, že fiskální politika nemůže být plně efektivní a též vede k nepřesnému vyhodnocení hospodářsko-politických cílů²¹.

6.3 Plán boje proti šedé ekonomice

Je důležité, aby se proti šedé ekonomice bojovalo ve všech směrech. Jedna z možností, jak se dá proti ní bojovat, je snížit byrokracii. Další možností je zvýšit počet lidí s vysokoškolským vzděláním. Státy musí motivovat studenty k dalšímu studiu různými způsoby, například formou bonusů. Značný studentský bonus je například oproštění od placení sociálního a zdravotního pojištění, pokud student vydělává do 10 000 Kč měsíčně, s čímž se setkáváme v ČR. V rámci vzdělávacího systému by se státy měly snažit předat studentům morální zásady ohledně placení daní. Také by prospělo zřehlednit a sjednotit daňové systémy, nevytvářet daňové ráje apod.

Velkým problémem je i rasová a genderová diskriminace. Je důležité, aby stát vytvořil pro všechny zaměstnance podmínky natolik atraktivní, aby si nemuseli hledat nelegální či pololegální zaměstnání.

Všechny tyto body vychází především ze státní správy. Stát musí mít možnosti a finance, aby byl schopen zajistit vzdělání, mohl vést boj proti diskriminaci apod²².

Zajímavá je myšlenka ohledně bezhotovostních plateb. Předpokládá se, že bezhotovostní platby mohou být jedním z nástrojů proti šedé ekonomice, avšak proces zvyšování bezhotovostních plateb by se měl nechat přirozenému postupu a vývoji technologií.

Nelze zavést pouze bezhotovostní platby násilnou formou. Roste však zájem o bezhotovostní placení i díky tomu, že banky ustupují od poplatků, nebo je snižují.

„Šedá ekonomika je problém, který řeší v podstatě všechny evropské ekonomiky. Boj s ní je velmi složitý, nicméně nedávné průzkumy ukazují, že si lidé velice dobře uvědomují, o kolik peněz tak stát na daních přichází. Oprávněný boj vlád proti šedé ekonomice však nelze redukovat do prostého zrušení hotovosti.“ tento názor patří řediteli Odboru legislativy, práva a analýz Hospodářské komory ČR Ladislav Minčíč.

Průzkum společnosti Mastercard od společnosti Ipsos potvrzuje to, že si mnoho lidí uvědomuje šedou

ekonomiku i její hrozby, což je pro boj se šedou ekonomikou důležité. Až 75 % respondentů uvedlo, že šedá ekonomika je hrozba pro podnikání a dehonestuje férové podnikání, 73 % oslovených tvrdí, že šedá ekonomika má negativní vliv na růst HDP a 69 % lidí se domnívá, že šedá ekonomika omezuje investice z veřejných zdrojů (údržba a výstavba infrastruktury, zdravotní systém, vzdělávání atp.)²³.

V boji proti šedé ekonomice by mělo pomoci měření celého sektoru neformální ekonomiky. Přesnější odhady neformální ekonomiky mohou pomoci zefektivnit a lépe zacílit politiky, jak říká Kristalina Georgieva – výkonná ředitelka MMF.

7 SHRNUÍ

Šedá ekonomika je celosvětový problém, který ovlivňuje státní rozpočty mnoha států. Není to lehce vyřešitelná problematika, jelikož ji ovlivňuje mnoho faktorů, jako například faktor vzdělání či sociální poměry člověka. Je tedy velmi důležité, že existují mezinárodní organizace, které upozorňují na tento problém a snaží se ho aktivně řešit.

Tento problém neřeší pouze rozvojové státy, ale potýkají se s ním i státy rozvinuté. Stínová ekonomika má velké množství důsledků jak negativních, tak pozitivních. Je velmi důležité proti ní aktivně bojovat, jelikož představuje celospolečenský problém, který ovlivňuje více než 2 miliardy lidí.

8 OTÁZKY PRO JEDNÁNÍ

1. Jak moc je ve Vašem státě rozšířena stínová ekonomika?
2. Jak se Váš stát snaží bojovat proti stínové ekonomice?
3. Je Váš stát ochoten financovat školství a motivovat studenty pro vysokoškolské vzdělání?
4. Vnímá Váš stát daňové ráje jako negativní prvek, který podporuje stínovou ekonomiku?

9 DOPORUČENÉ A ROZŠÍŘUJÍCÍ ZDROJE

Tackling Vulnerability in the Informal Economy. OECD iLibrary [online]. [cit. 2020-10-29]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/development/tackling-vulnerability-in-the-informal-economy_120e596f-en

International monetary fund: The Informal Economy and Inclusive Growth [online]. 4. 11. 2019 [cit. 2020-10-29]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/11/14/sp111419-the-informal-economy-and-inclusive-growth>

International Labour Organization [online]. [cit. 2020-10-29]. Dostupné z: <https://www.ilo.org/global/contact-us/lang-en/index.htm>

OECD/ILO (2019), Tackling Vulnerability in the Informal Economy, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.

The Shadow Economy- Friedrich Schneider

10 ZDROJE

- 1 WIEGO: Women in informal employment globalizing and organizing. WIEGO [online]. [cit. 2020-07-29]. Dostupné z: <https://www.wiego.org/informal-economy>
- 2 MACAFEE, Kerrick. A Glimpse of the Hidden Economy in the National Accounts the UK. Lexington Books, 1982. ISBN ISBN 0-669-04400-8. - 1982.
- 3 TUČEK, Jan. Šedá a černá ekonomika a její ekonomické implikace. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Ing. Veronika Bachanová.
- 4 TUČEK, Jan. Šedá a černá ekonomika a její ekonomické implikace. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Ing. Veronika Bachanová.
- 5 ŠEDÁ EKONOMIKA V TEORII A V PRAXI. Brno, 2011. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně.
- 6 TUČEK, Jan. Šedá a černá ekonomika a její ekonomické implikace. Brno, 2006. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně. Vedoucí práce Ing. Veronika Bachanová.
- 7 OECD/ILO (2019), Tackling Vulnerability in the Informal Economy, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd->
- 8 OECD/ILO (2019), Tackling Vulnerability in the Informal Economy, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.
- 9 Women and men in the informal economy: a statistical picture (third edition) / International Labour Office – Geneva: ILO, 2018
- 10 OECD/ILO (2019), Tackling Vulnerability in the Informal Economy, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.
- 11 International Labour Organization [online]. 2020 [cit. 2020-08-07]. Dostupné z: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
- 12 International Labour Organization [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: <https://www.ilo.org/global/contact-us/lang--en/index.htm>
- 13 World Trade Organization. World Trade organization [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm
- 14 Globalization and Informal Jobs in Developing Countries. World Trade organization [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/jobs_devel_countries_e.htm
- 15 OECD: Better policies for better lives [online]. [cit. 2020-07-30]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/about/>
- 16 Stála mise České republiky při OECD v Paříži: Základní informace o OECD [online]. [cit. 2020-09-24]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/oecd.paris/cz/zakladni_informace_o_oecd/index.html
- 17 Tackling Vulnerability in the Informal Economy. OECD iLibrary [online]. [cit. 2020-10-18]. Dostupné z: https://www.oecd-ilibrary.org/development/tackling-vulnerability-in-the-informal-economy_120e596f-en

- 18 International monetary fund: The Informal Economy and Inclusive Growth [online]. 4. 11. 2019 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2019/11/14/sp111419-the-informal-economy-and-inclusive-growth>
- 19 ENSTE, Dominik H. Šedá ekonomika v průmyslových zemích. Trade-off. 2015.
- 20 PROCHÁZKOVÁ, Bc. Veronika. Faktory ovlivňující rozsah stínové ekonomiky v České republice. Brno, 2016. Diplomová práce. Mendelova univerzita.
- 21 ENSTE, Dominik H. Šedá ekonomika v průmyslových zemích. Trade-off. 2015.
- 22 Faktory ovlivňující rozsah stínové ekonomiky v České republice. Brno, 2016. Diplomová práce. Vedoucí práce Ing. Pavel Breinek, Ph.D
- 23 Bezhotovostní platby mohou být účinným nástrojem proti šedé ekonomice. Hospodářská komora České republiky[online]. Florentinum, Na Florenci 2116/15, 110 00 Praha 1, 6. 6. 2017 [cit. 2020-09-25]. Dostupné z: https://www.komora.cz/press_release/bezhotovostni-platby-mohou-byt-ucinnym-nastrojem-sede-ekonomice/
- 24 Zdroj: Women and men in the informal economy: a statistical picture (third edition)/ International Labour Office – Geneva: ILO, 2018
- 25 Zdroj: OECD/ILO (2019), Tackling Vulnerability in the Informal Economy, Development Centre Studies, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/939b7bcd-en>.

Pražský studentský summit

Pražský studentský summit je unikátní vzdělávací projekt existující od roku 1995. Každoročně vzdělává přes 300 studentů středních i vysokých škol o současných globálních tématech, a to především prostřednictvím simulace jednání tří klíčových mezinárodních organizací – OSN, NATO a EU.

- studentsummit.cz
- summit@amo.cz
- facebook.com/studentsummit
- instagram.com/praguestudentsummit
- twitter.com/studentsummit
- youtube.com/studentsummit

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu avzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

Nikola Greššová

Autorka je spolupracovnicí Asociace pro mezinárodní otázky a členkou přípravného týmu Pražského studentského summitu.

POŘADATEL

GENERÁLNÍ PARTNER

AMO.CZ

The Kellner
Family
Foundation

TOP PARTNEŘI

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Evropská
komise

Zastoupení v České republice

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

PARTNEŘI

UNIVERZITA
KARLOVA
V PRAZE

ambassy

Embassy of Canada
Ambassade du Canada

AUTO ZRUCKÝ
DEALER NISSAN

UNITED NATIONS
Informační centrum OSN v Praze

MEDIÁLNÍ PARTNER

RESPEKT

#SUMMIT26

Autor: Nikola Greššová

Imprimatur: Jiří Palounek, Oldřich Kučera, Kryštof Kruliš

Jazyková úprava: Michaela Staňková, Štěpán Komárek, Anna Zadražilová

Sazba: Martin Gráf

Grafická úprava: Lucie Vodvářková

**Vydala Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)
pro potřeby XXVI. ročníku Pražského studentského
summitu.**

© AMO 2020

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

Žitná 27, 110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 813 460, e-mail: summit@amo.cz

IČ : 65 99 95 33

www.amo.cz